

Қ.Шаңғытбаев атындағы ЖОББМ 2021-2022 оқу жылында жүргізілген тәрбие жұмысына аналитикалық есеп

Оқу мен тәрбие егіз, оларды бір – бірінен бөліп қарауға болмайды. Ұлы данамыз Әл – Фараби «Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім адамзаттың қас жауы» десе, ал В. Белинский «Бала тәрбиесіне ерекше мән берілуі керек, тәрбиенің арқасында болашақ адамзат тағдырының негізгі мәселесі шешіледі» деп білгірлікпен дәп басып айтқан.

Бала тәрбиесі — өте күрделі процесс. Оның күрделілігі бесіктен бастау алып, үнемі уақытпен, бала көңіл – күйімен, жеке қабілетімен, ікемділігімен, тізгінді үнемі қадағалау қажеттігімен ұтындырылады. Ойлап қарасақ, тәрбие баланың бал дәуренінен бастап азамат болғанға дейін тәні мен жанына төрт – бес арнамен құйылады.

Еліміздің ірге тасы берік қаланып, экономикасы жедел қарқынмен алға басып дамуы кезінде, жас буынға білім және тәрбие беріп жатқан мектептеріміздің алатын орыны ерекше.

Әрбір мемлекеттің болашағы мектебінде шындалатындығы өмір шындығы. Бүгінгі мектеп оқушылары, ертеңгі ел тізгінін ұстайтын, оны алға апаратын азаматы болғандықтан, мектептердің дамуымен оның ертеңгі көк жиектері тәуелсіз мемлекетімізбен қоғамның басты назарында.

Сондықтан да оқушылар арасындағы тәрбие жұмысын жоғары деңгейде ұйымдастыру және жүзеге асыру үшін тәрбие жұмыс жоспары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2019 жылғы 15 сәуірдегі № 145шығыс хатымен бекітілген «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жағдайында «Тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері», Ақтөбе облысындағы 2019 жылғы 19 тамыз №252бұйрығына қосымша тәрбие жұмыстарының 2019-2024 жылдарға арналған бағыт-бағдарламасын, ҚР Президентінің 2017 жылғы 20 маусымдағы №500 жарлығымен бекітілген дін саласындағы мемлекеттік саясатының 2017-2020 жылдарға арналған тұжырымдамасын, Ақтөбе облысының әкімінің 2018 жылғы 04 мамырдағы №180 бұйрығын, Қ.Р.Білім және ғылым министрлігінің 2020 жылғы 12 маусымдағы № 248 бұйрығымен бекітілген 2020-2025 жылдарға арналған «Құндылықтарға негізделген білім беру жобасын» басшылыққа ала отырып мектебімізде тәрбие жұмысының іс-шаралар жоспары 8 бағыт бойынша жасалынды.

Жоспар мектептің қоғамдық беделін көтеруге, қазіргі заманғы тәжірибе және отандық дәстүр негізіндегі тәрбие құрылымы мен мазмұнын жаңартуға, тәрбие және оқу процесіндегі үйлесімділікті қолдануға, қоғамдық және отбасылық тәрбиеге бағытталған.

2021-2022 оқу жылында 17 сынып жұмыс жасады. 17 сынып жиынтығында барлығы 241 бала білім алды. Сынып жетекшілерінің жеке қабілеттеріне қарай сегіз бағытты бөліп жоспарлау, жылына 34- сағат болса, 8 бағыт кем дегенде үш реттен бөлінді. Аптасына бір рет өткізілетін тәрбие сағаттары белгілі бір бағытқа ал, апталықтар белгілі бір күнге мемлекеттік мерекелерге арналды. Сондай-ақ мектептен тыс мекемелер істеріне қатысу мен рейдтер, байқаулар, жарыстар өткізу болды.

2021-2022 оқу жылының тәрбие жұмысының жоспарына, айлықтардың, мемлекеттік және ұлттық мерекелердің, атаулы күндер мен каникул күндерінің ұйымдастырылуы мен жүргізілуі негізінде патриоттық сананы қалыптастыру; отбасылық құндылықтарды кеңінен насихаттау; рухани-адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру; құқықтық сананы қалыптастыру және дамыту; жалпы адамзаттық қасиеттердің негізінде көпмәдениетті тұлғаны қалыптастыру; салауатты өмір салтын ұстану дағдыларын қалыптастыру міндеттері жүзеге асырылды.

Жоспар бойынша келесі бөлімдер қамтылды:

Мектеп жұмысы тәрбие жұмысының орталығы ретінде: жалпы іс-шаралар;

2. «Жасұлан мен жасөспірімдер» ұйымы, үйірме жұмыстары;

3. Мектептен тыс ұйымдармен жұмыс;

4. Ата-аналармен жұмыс;

5. Сынып жетекшілердің жұмысы;
6. Психологпен жұмыс;
7. Құқық бұзушылықтың алдын алу бойынша жұмыс.
8. Мектепшілік басқару мен бақылау;

«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында «Қоғам құндылығы» арнайы жобасы аясында біртұтас ұлттың бәсекеге қабілетті, сындарлы, күшті, шығармашылық, патриот және белсенді тұлғасын қалыптастыру. «Қоғам құндылығы» арнайы жобасы 4 жоба бойынша 1.Дәстүр мен Ғұрып, 2.Еңбек елдің мұраты. 3.Құқық негіздері. 4.Үнем қоғам қуаты арнайы жобалары негізінде мектебімізде «Қыздарға қырық өнер де аз», Ұлтты ойындарды насихаттау бойынша спорттық ойындар, «Бақ берекем, құт-мерекем, Өз Наурыз», «Ұлттық тәрбие дегеніміз не?» атты тәрбие сағаты, «Батамен ел көгерер», «Әке жолы-ізгіліктің іздері» атты дөңгелек үстел, «Отбасылық салт-дәстүр. Әдет –ғұрпымызды білеміз бе?» зияткерлік ойыны, «Шаңырағым-шаттығым» аталармен сұхбаттасу, «Зорлық –зомбылықсыз балалық шақ», «Бала-құқығы, адам-құқығы», Сауалнамалар алынды, Құқық қорғау органдарының өкілдерімен кездесулер т.б іс-шаралар ұйымдастырылды.

Бірінші бағыт – Қазақстандық патриотизм және азаматтық тәрбие, құқықтық тәрбие

Мақсаты: Жаңа демократиялық қоғамда өмір сүруге қабілетті азаматты және патриотты; тұлғаның саяси, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін; балалар мен жастардың құқықтық санасын, оларда балалар мен жастар ортасындағы қатыгездік пен зорлық-зомбылыққа қарсы тұру даярлығын қалыптастыру.

Білім күні мерекесіне арналған іс – шаралар жоспары Білім күні» салтанатты жиын, «Кел, балалар, оқылық!» «Тәуелсіздік жетістіктері» тақырыптарында алғашқы сабақ, «Тәуелсіздік-мемлекеттік тіл тірегі» Тілдер мерекесіне байланысты шаралар өткізілді. «Тілім менің» атты интеллектуалды ойыны өткізілді. Оқушылар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу айлығы ұйымдастырылып, мектеп психолгі мен әлеуметтік педагогі оқушылардан сауалнама алып ата-аналарымен байланыс жасап мектепшілік және ІІБ-де есепте тұрған оқушылар тізімін анықтады. «Біз сыбайлас жемқорлыққа қарсымыз» тақырыбында қыркүйек-қараша айларында топтық жұмыстары, сурет көрмесі, «Адалдық дүкені» ұйымдастырылды, сахналық көріністер қойылып, сауалнамалар алынды.

ҚР Рәміздерін оқытып-үйрету мақсатында сауалнамалар алынып, рәміздерге байланысты тәрбиелік шаралар ұйымдастырылды.

202 жылдың 30 қараша күні Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президент күніне орай өткізілген іс шаралар:

Жас ұрпақты өз елінің тәуелсіздігі үшін күрескен қаһармандарын құрметтеуге, адамгершілік сезімдерін қалыптастыру арқылы отаншылдыққа, туған жеріне, еліне деген сүйіспеншіліктерін арттыруға, ел мен жердің қадір –қасиетін ұғындыруға тәрбиелеу мақсатында мектебімізде Қазақстан Республикасының 16 желтоқсан Тәуелсіздік күніне арналған іс-шаралар жоспары жасалып, бекітілді. Осы жоспар аясында біршама іс-шаралар атқарылды. Атап айтқанда, Сынып сағаттарының мақсаты- оқушыларды еліміздің тәуелсіздік алған жылдар ішіндегі жеткен жетістіктерімен таныстыру, әлем таныған ел екенін дәлелдеу болды. 5-11 сынып жетекшілері «Біз Тәуелсіз елдің болашағымыз» атты бірыңғай ашық тәрбие сағаттарын өткізді. 13 желтоқсан күні «Мен бақытты ұланмын» тақырыбында мектепшілік «Жас ұлан», «Жас қыран» ұйымы қатарына қабылдау салтанатты жиыны өткізілді. Салтанатты жиынды мектеп директоры құттықтау сөз

сөйлеп, ардагер ұстаздар, тәжірибелі мұғалімдер ұйымға жаңадан қабылданған оқушыларға галстук пен төсбелгіні тақты. Ұйым мүшелері анттарын айтып, ережелерімен таныстырып, гимнін айтып ұйымға қабылданды. Салтанатты жиынға «Жас ұлан» ұйымы мүшелері өз флешмобтарын тарту етті.

Қорытынды: Жоспар бойынша барлық шаралар жүйелі түрде, жоғары деңгейде өткізілді.

Екінші бағыт – Рухани-адамгершілік тәрбие

Мақсаты:

Тұлғаның қазақстандық қоғам өмірінің жалпыадамзаттық құндылықтарымен, нормаларымен және дәстүрлерімен келісілген рухани-адамгершілік және этикалық ұстанымдарын, моральдық қасиеттерін және көзқарастарын қалыптастыру. Мектебімізде 2020 жылғы 1 тамыздан бастап 30 қыркүйекке дейінгі аралықта Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрілігі жаңа оқу жылы қарсаңында «Менің таңдауым- балаларға көмек көрсету» ұранымен "Мектепке жол" дәстүрлі жалпы республикалық акция өтті. Акцияның мақсат – аз қамтылған және көп балалы отбасылардан шыққан, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған оқушыларға жаңа оқу жылына дайындық кезеңінде және әлеуметтік себептер бойынша балалардың мектепке бармауының алдын алу үшін материалдық және басқада көмек көрсету. Осыған орай мектебімізде Жалпыға бірдей міндетті оқу айлығы мен «Мектепке жол» акциясының жоспары жасалып, сол жоспар бойынша іс-шаралар атқарылды. Атап айтқанда, ауылдағы 0-18 жас аралығындағы балалардың тамыз есебі жасалды. Мектеп оқушыларының сабаққа дайындығын бақылау мақсатында сынып жетекшілер мен мектеп әкімшілігі оқушылардың үйіне рейдтер ұйымдастырды. Мектеп оқушыларының сабаққа дайындығын анықтау мақсатында мектеп әкімшілігі сынып жетекшілерімен бірлесіп оқушылардың үйлерін аралап, сабаққа дайын емес, материалдық көмекке мұқтаж оқушыларды анықтады. Рейд қорытындысы бойынша шаруа қожалықтарында, алқаптарда жұмыс жасап жүрген, сондай-ақ кешкі мезгілде ата-анасының қадағалауынсыз қалған балалар анықталған жоқ.

Қазан айы 1 қазан қарттар күніне орай, оқушыларға рухани – адамгершілік тәрбие беру мақсатында «Дария – теңіз, тау мүсін, қарттарым аман-саумысың?» атты қарттар күніне арнап ауылымыздың қарт кісілерге арнап сыйлықтар табысталды. Сол жоспарға сәйкес іс-шаралар атқарылды.

Ұстаздар күніне арналған бейнеқұттықтаулар мектеп инстаграммына жарияланып, мектеп оқушылары мерекелік шара ұйымдастырды. Оқуға құштар» жобасы аясында мектеп кітапханашысы бұрыштар ұйымдастырып, түрлі сайыстар өткізді. «Мұрагер « ер балалар клубының ұйымдастыруымен «Жігіттер боға таққан бір гауһартас» атты сайыс ұйымдастырды. Сайысқа 9-11-сынып оқушылары қатысып, 10 –сынып оқушысы Сарсенбаев Арсен «бас жүлдені» жеңіп алды.

Қорытынды: рухани-адамгершілік бағыттағы шаралар жоспарға сай өткізіліп, тәрбие сағаттары мен шаралар барысында оқушылардың бойында адамгершілік қасиеттер қалыптасуға ықпал етілді.

Үшінші бағыт – Ұлттық тәрбие

Мақсаты: Тұлғаны ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарға бағдарлау, ана тілін және мемлекеттік тілді, қазақ халқының, Қазақстан Республикасындағы этностар мен этникалық топтардың мәдениетін құрметтеуге тәрбиелеу. Мектеп кітапханасының меңгерушісі А.Исатаева Қ.Аманжоловтың 110 жасқа толуына байланысты 9-сынып класс жетекшісі Жалмұхамбетова Қ. пен бірлесе отырып сынып сағатын өткізді. Елбасының

«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласын іске асыру мақсатында желілік кестеге сәйкес 24 қараша күні «Ұлттық дәстүр-сарқылмас қазына» – «Тәуелсіздікке тарту» атты қолөнер үйірмесін Технология пәні мұғалімдері ұйымдастырды. Мақсаты-оқушыларға қазақ халқының салт-дәстрі мен әдет-ғұрпының тәрбиелік мәнін ұғындыру, оқушылардың бойына адамгершілік, имандылық қасиеттерін, халық өнегесін үйрету болды.

Қорытынды: Ұлттық тәрбие бағыты бойынша жоспарға сай шаралар жоғары деңгейде өткізіліп, оқушылар бойына ұлттық құндылықтар мен жалпыадамзаттық қасиеттер қалыптасты.

Желтоқсан айында **Дене тәрбиесі мен салауатты өмір салты және денсаулық тәрбиесі, Отбасы тәрбиесі, Қазақстандық патриотизм сезімін қалыптастыру, Көпмәдениетті және көркемәстетикалық тәрбие бағыттары** бойынша Оқушылардың өзін-өзі басқару ұйымының жұмысына талдау, Қазақстан Республикасының тәуелсіздік мерекесіне арналған шаралар кешені Оқушылардың тәрбиелілік деңгейін анықтау мақсатында диагностика жұмысын атқару (жарты жылдық диагностика). Диагностикалардың салыстырмалы талдауы негізінде екінші жарты жылдыққа арналған тәрбие жұмысының жоспарларына түзетулер енгізу. Халықаралық ЖҚТҚБ індетіне қарсы күрес күніне арналған шаралар, 1 желтоқсан Тұңғыш Президент күні мерекесі тойланды, Ата-аналардың мектепшілік жиналысы, Өрт қауіпсіздігінің алдын алу айлығы аясында өткізілетін шаралар, Жаңа жылдық шырша мерекелері өткізілді.

Қаңтар айында **Отбасы тәрбиесі, Қазақстандық патриотизм сезімін қалыптастыру, Көпмәдениетті және көркемәстетикалық тәрбие, Дене тәрбиесі мен салауатты өмір салты және денсаулық тәрбие бағыттары** бойынша Қысқы каникулды ұйымдастырып, өткізуге арналған шаралар кешені ұйымдастырылды. «Отбасым жайлы- Ақ ордам» атты 10 күндік ұйымдастырылды. 10 күндік жоспарына сай ата-аналар сабақтарға қатысты, шебер-сағаттар көрсетіп, балаларымен бірге спорттық сайыстарға қатысты. «Мектептегі бір күн» жобасы бойынша ашық есік күні үнемі ұйымдастырылып отырды.

Қорытынды: Отбасы тәрбиесіне байланысты жоспарға сай ата-ана-аналар жиналыстары, шаралар, өз деңгейінде өтті

Ақпан айында **Дене тәрбиесі мен салауатты өмір салты және денсаулық тәрбие, Экологиялық және Эстетикалық тәрбиебағыттары** бойынша «Мен және менің отбасым» атты фото суреттер көрмесі. Аудандық, қалалық пәндік олимпиадаларға қатысу, Мектепшілік КВН ойыны, Жас музыканттардың аудандық, облыстық сайыстарына қатысу, Темекі шегудің алдын алу мақсатындағы шаралары өткізілді.

Наурыз айында **Рухани-адамгершілік тәрбиесі, Құқықтық білім беру, Дене тәрбиесі мен салауатты өмір салты және денсаулық тәрбие, Рухани-адамгершілік тәрбиесі** бойынша Ел, Отан тақырыбындағы әдеби-көркем шығармалар, көркем сурет жазу конкурстары 8-наурыз Халықаралық әйелдер күніне арналған іс шаралар Балалардың қоғамдық ұйымының жалпы мектепшілік жиыны «Нашақорлыққа жол жоқ!» тақырыбында плакаттар жазу конкурсы «Қош келдің, өз Наурыз!» жаңа жыл басын мерекелеу шаралары өткізілді.

Сәуір айында **Құқықтық тәрбие және білім беру, Азаматтық-патриоттық, құқықтық тәрбиесін беру, Экологиялық тәрбие, Отбасы тәрбиесі, Дене тәрбиесі, Рухани-адамгершілік тәрбиесі, Мамандық түрлері туралы мәлімет бере отырып, кәсіби құндылықтарды меңгеруге баулу, Өзіне-өзі қызмет көрсете білу дағдысын**

калыптастыру, Құқықтық білімдерін жетілдіру және адам-қоғам арасындағы қарым-қатынасты қалыптастыру, Құқықтық білім беру, Қоршаған ортаны қорғау және сақтау қабілеттерін қалыптастыру, Шығармашылық қызметтегі өздерінің дербестігін көрсету қарым-қатынасын орнату және оларды дамыту, үйлестіру тәрбиесін беру, Мектеп пен отбасының өзара қарым-қатынасын қалыптастыру, Денсаулық қалыптастыру, Оқушылар арасындағы келеңсіз оқиғалардың алдын алу бойынша Мамандық таңдау айлығы аясында өткізілетін шаралар кешені, Тазалық айлығы, Жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылықтың алдын алу айлығы аясында ұйымдастырылатын шаралар, Жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылықтың алдын алу айлығы аясында өткізілетін шаралар кешені, Жер күніне арналған экологиялық конференция, «Күлкі керуені»-көрші мектептердің КТК мүшелерімен бірлесе өткізілетін көңіл көтеру кеші, «Оқушының білім сапасын арттырудағы ата-ана мен мектептің біріккен әрекеттері» тақырыбында мектепшілік конференция, Президенттік тест нормативтерін тапсыру, «Мен өмірді қалаймын!»-психологиялық тренингтер өткізілді. «Жылдың үздік шәкірті-22» атты Әйтеке би ауданының ардақты азаматы, Облысты мәслихат депутаты Қ.Қойлыбаев атындағы жүлде ұйымдастырылды. Қорытынды нәтиже бойынша Бастауыш сынып оқушысы Дүйсенбек Расул, орта буын оқушысы Дүйсенбек Еркеназ, жоғары сынып оқушысы Бүркітбай Қарақат смартфон жеңіп алды және жылдық қорытынды бойынша Мұқанбетжан Ақылбек планшет, Молда-Мұса Алия 10000 теңге, Мұқанбетсапа Жаннұр 10000 теңге ақшалай сыйлық алды.

Мамыр айында Рухани-адамгершілік, азаматтық-патриоттық тәрбиесі, Патриоттық тәрбие беру, Азаматтық тәрбие, Рухани-адамгершілік, азаматтық тәрбиесі, Зерттеу жұмыстары, Ақыл-ой қабілеті мен білім алу құлшынысын қалыптастыру, Адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, Экологиялық, адамгершілік тәрбиесі, Патриоттық тәрбиесін беру, Отансүйгіштік, елжандылық, патриоттық тәрбиесін беру, Ұлт аралық татулық, толеранттық сезімдерін қалыптастыру бағыттары бойынша «Бірлігіміз жарасқан!» тақырыбымен мектеп орналасқан аймақта өмір сүріп отырған түрлі ұлт өкілдерімен кездесу кеші, «Ешкім де ештеңе де ұмытылмайды!» патриоттық тәрбие беру айлығы аясында өткізілетін шаралар кешені, «Ұлан» патриоттық ойынын өткізу, «Менің ағашым» акциясына өткізу, «Соңғы қоңырау» мерекесі, Оқушы тәрбиелілігі деңгейін жылдық қорытынды анықтау диагностикасы өткізілді.

Ата-анамен жұмыс жүргізудің ең қолайлы түрі ата-аналар жиналысы. Сондықтанда ата-аналардың мектеппен ынтымақтастығының басты баспалдақтарының бірі – оқу жылында 3 рет өткізілетін жалпы мектепшілік ата-аналар жиналысы болып табылады. Биылғы оқу жылында мектепшілік ата-аналар жиналысы 3 рет болды: қараша, қаңтар және мамыр айларында. Мектепшілік ата-аналар жиналысында барлық ата-анаға тән мәселелер қаралды, яғни ҰБТ, оқушылардың құқықтары мен міндеттері, қыс мезгіліндегі балалардың өмір қауіпсіздігі, ата-аналарға арналған мектепшілік ереже, жөндеу, демалыс, жазғы демалыс, мектеп бітіру кеші және соңғы жылдары өте жиі белең алып жатқан проблемалардың бірі – суицид мәселесі туралы және мектепте ата-аналар кеңесінің құрамын сайлау туралы. Ата-аналар мектепте ұйымдастырылған барлық мерекелік іс-шараларға қатысып, белсенділік танытып отырады. Мектепте жалпы ата-аналар комитетінің жұмыстары өз деңгейінде жүргізіліп келеді. Атап айтқанда, жалпы ата-аналар жиналысы тоқсан сайын өткізіледі. Мектепшілік ата-аналар жиналысында «Бала тәрбиесі - баршаның ісі», «Мектеппен ата-аналар байланысы неге аз?», «Тәртіптің ең тамаша мектебі», «Әкеден –ақыл, анадан- мейір» атты баяндамалар оқылып, әр ата-ана өз ойларын ортаға салды. Ата-аналардың қатысуымен «Менің жанұям – менің қорғаным»,

«Әкеге қарап ұл өсер!», «Толағай» отбасылық сайысы, «Әкем, шешем және мен» дәстүрлі эстафетасы т.б. сайыстар жүргізу жұмысы назардан тыс қалған емес. «Жаңа жыл кеші», «Наурыз» мерекесін тойлауда мектебіміздің ата-аналары өте белсене қатысады. Ұлттық өнерді, ұлттық нақышты жасөспірімдердің бойына сіңіруде ата-ананың қосатын үлесі зор.

Орындаған: Л.С.Шыныбаева

с

0-к

11